

УДК 347.77

DOI:10.5281/zenodo.11870040

Н.П. Сафонік, канд. екон. наук (НАУ, Київ)
Д.М. Терещенко, здоб. ОС «магістр» (НАУ, Київ)

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ ЩОДО ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ

Актуальність захисту інтелектуальної власності для українських компаній, що створюють спільні підприємства з європейськими партнерами, обумовлена зростаючим значенням інновацій та технологій у сучасній економіці. Питання захисту інтелектуальної власності набуває особливої ваги в контексті інтеграції України до європейського економічного простору [1, 2].

Захист інтелектуальної власності є критично важливим для успішної інтеграції українських компаній у європейський ринок та забезпечення їх конкурентоспроможності. Ефективне управління інтелектуальною власністю сприяє інноваційному розвитку та економічному зростанню, що є особливо актуальним у контексті євроінтеграційних процесів України [1, 2].

Тема дослідження також має велике значення з точки зору забезпечення правової захищеності українських підприємців у міжнародних бізнес-відносинах.

Матеріали для аналізу складаються з законодавчої бази Європейського Союзу та України щодо захисту інтелектуальної власності. Для наукового обґрунтування результатів досліджень щодо ефективного захисту інтелектуальної власності у спільних підприємствах використано комплексний методологічний підхід. Статистичний метод застосовано для наукового обґрунтування результатів досліджень. Виконано статистичний аналіз кількості зареєстрованих випадків порушення інтелектуальної власності у спільних підприємствах за останні 5 років.

Аналіз законодавчої бази Європейського Союзу та України показує, що існує значна різниця в підходах до регулювання інтелектуальної власності. Українським компаніям важливо адаптувати свої внутрішні політики до європейських стандартів.

Проведення регулярного аудиту ІВ допомагає виявити та зареєструвати всі інтелектуальні активи, що знижує ризик їх втрати або порушення прав.

Українським компаніям необхідно адаптувати внутрішні політики щодо ІВ відповідно до європейських стандартів, зокрема Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [3]. Це включає питання володіння, використання та захисту ІВ. Включення положень про конфіденційність та комерційні таємниці є ефективним засобом запобігання несанкціонованому розголошенню інформації.

Ліцензування інтелектуальної власності є важливим кроком для українських компаній. Це не тільки забезпечує додатковий захист, але й може стати джерелом доходу.

Впровадження системи управління правами на ІВ, що включає моніторинг використання ІВ та вчасне реагування на порушення, значно підвищує рівень захищеності.

Юридичні інструменти, такі як медіація та арбітраж, є корисними у разі виникнення спорів щодо ІВ. Залучення юридичних консультантів з досвідом у сфері ІВ забезпечує фахову підтримку та супровід угод, що мінімізує ризики для компаній.

Для більш детального розуміння відмінностей та спільних рис у законодавстві про захист інтелектуальної власності в ЄС та Україні, представлено порівняльну таблицю. Вона допоможе виявити ключові аспекти, на які варто звернути увагу українським компаніям при співпраці з європейськими партнерами.

Таблиця 1 – Порівняльна таблиця законодавчої бази захисту інтелектуальної власності в ЄС та Україні

Аспекти	ЄС	Україна
Основні закони	Директиви та регламенти ЄС з питань ІВ	Цивільний кодекс України, Закони України з питань ІВ
Система охорони ІВ	Патентне право, авторське право, право на промисловий зразок, право на захист зазначення походження товарів, право на захист географічних зазначень, право на захист топографії інтегральних схем	Патентне право, авторське право, право на промисловий зразок, право на захист зазначення походження товарів, право на захист географічних зазначень,

Рівень захисту ІВ	Високий, гармонізований на всій території ЄС	Високий, але з деякими нюансами
Процедури реєстрації та отримання охорони ІВ	Єдині правила для всієї території ЄС	Різні процедури для різних видів ІВ
Міжнародні договори	Бернська конвенція, Всесвітня конвенція про авторське право, Римський статут про патенти, Мадридська система про реєстрацію знаків для товарів і послуг, та інші	Бернська конвенція, Всесвітня конвенція про авторське право, Євразійська патентна конвенція, Мадридська система про реєстрацію знаків для товарів і послуг

Комплексний підхід до захисту інтелектуальної власності, що включає адаптацію до європейських стандартів, чітке укладення договорів, ліцензування, освіту персоналу та використання юридичних інструментів, є ефективним для українських компаній у спільних підприємствах з європейськими партнерами.

Впровадження адаптованих політик захисту ІВ дозволяє знизити кількість порушень, підвищуючи рівень захищеності інтелектуальних активів. Для успішної інтеграції та захисту ІВ українським компаніям необхідно уважно стежити за змінами у законодавстві та вчасно адаптувати свої внутрішні політики відповідно до європейських стандартів.

Інформаційні джерела

1. European Union Intellectual Property Office (EUIPO) // Офіційний сайт.
– URL: <https://euipo.europa.eu>.
2. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" // Верховна Рада України URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
3. World Intellectual Property Organization (WIPO) // Офіційний сайт. – URL: <https://www.wipo.int>.